

(/)

🏠 (/) > Lokalhistorie (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > København - 1950'erne

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/rudersdal-i-danmarkshistorien>)

København - 1950'erne

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 4026

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/koebenhavn-1950erne)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/koebenhavn-1950erne](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/koebenhavn-1950erne)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/koebenhavn-1950erne\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/koebenhavn-1950erne\)\) **in**](http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

([\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/koebenhavn-1950erne&title=\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/koebenhavn-1950erne&title=\)\)](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

Lene Floris (red)

København – 1950'erne

Forlaget Turbine. 360 sider. 349,95 kr.

Af Skjold Christensen, arkivleder

Forlaget skriver i pressemeddelelsen, at bogen er første bind i en storslået serie af flotte fotobøger, der fortæller Københavns historie årti for årti. Bogen er redigeret af etnolog og kulturrådgiver Lene Floris. Bogen bygger på ny kulturhistorisk viden og er skrevet af kompetente skribenter med stor viden om Københavns udvikling og kultur.

Bogen indledes med forord af overborgmester Frank Jensen. Han ridser kort udviklingen i København efter 2. verdenskrig og til i dag op. Han omtaler København som en verdens grønneste og mest attraktive storbyer. Byen, vi kan se i dag, siger han, er især præget af efterkrigstiden.

Vi har at gøre med en bog, der fortæller københavnernes historie i billeder, men selvfølgelig ledsages billederne af tekst.

Bogen består af 15 kapitler. Hvert kapitel indledes med en - kort - tekst og derefter et righoldigt udvalg af fotos. Fotos der lægger sig op ad kapitlets indhold.

Lene Floris – bogens redaktør – skriver i prologen om det særlige ved København: "København er som bekendt hovedstaden, metropolen, med alt hvad det medfører, forbindelser til udlandet sker primært herigennem. København er hjemsted for statens institutioner som fx Folketing, Højesteret, Rigshospitalet osv. osv. Men København er også hjemsted for københavnerne, her bliver de født, her vokser de op, de får familie, her arbejder de, og her lever de".

Kapitlerne i bogen følger fint i dette spor.

1950'erne var stadig præget af 2. verdenskrig- Krigen havde sat en stopper for den almindelige samfundsudvikling. Efter fredsslutningen i 1945 iværksatte USA et støtteprogram – Marshall-planen – til Europas genopbygning. Der blev til Danmark givet støtte til modernisering af landbruget og industrien. Forsvaret blev også moderniseret med nye jetjagere og andet materiel til forsvaret. Danmark havde tradition for neutralitet, men nu måtte der vælges side. Vi valgte som bekendt den vestlige del: USA og senere NATO.

Vi hører om drømmene om materielle fremskridt. Infrastrukturen skal moderniseres og udvikles. Der er drømme om uddannelse, bedre boliger. Der er meget at tage fat på, og det bliver der, men der blæser også nye vinde ind over landet fra "den store verden" og det især fra USA. Billederne i bogen viser, hvordan byen skifter ansigt. For dem, der ikke har oplevet 1950'erne, er der meget at hente i billederne. De fortsætter teksten om den store og lille historie i København: Byen er i forandring. Der sker udflytning af erhverv. Der opføres nye boliger fx højhusene på Bellahøj, der opføres nye boliger omgivet af grønne områder, disse skal give beboerne nye muligheder for oplevelser uden for boligen. Der skal sikres forsyninger af vand, gas, varme og elektricitet. Tidligere tiders "torvefunktioner" i indre by flyttes ud, fx et nyt grønttorv i Valby og fisketorv i Sydhavnen. Trafikken i byen ændres fra hest og vogn til transport med lastbil. Det er billederne, der viser de mange forandringer, nedrivning af gamle og saneringsmodne boliger. Vi kommer som læsere på besøg i de nye boliger.

I 1950'erne får København et nyt ansigt. Der bygges modernistiske bygninger af hidtil ukendte størrelser og højde, og hele gadeforløb og karreer forsvinder. Billedserien viser på bedste vis, hvordan byen forandrer sig.

Statsradiofonien – nu Danmarks Radio – får et topmoderne radiohus. En ny tid er under opsejling, massekommunikationens tidsalder. Noget der også sætter præg på byen, er de store arbejdspladser. En lang række af disse arbejdspladser findes ikke mere, her kan nævnes B & W, porcelænsfabrikkerne, DSB's centralværksted, Orlogsværftet, bryggerierne m.fl. Slut i 1950'erne begynder kvinderne at komme på arbejdsmarkedet, Den kgl. Porcelænsfabrik, bryggerierne, konfektionsfabrikkerne er typiske

kvindearbejdspladser. Det stiller nye krav: Børnene skal passes udenfor hjemmet, når kvinderne ikke mere er der. Der er krav om bygning af børnehaver, hvilket også sættes i gang om end noget langsomt til en start.

Der er politiske bestræbelser på at sikre fremgang for den brede befolkning, men det kniber. I 1956 ender det med sammenbrud i forhandlingerne om en ny overenskomst. Der udbryder generalstrejke, og kommunisterne får vind i sejlene, men det stoppes brat da Sovjet invaderer Ungarn.

Omkring 1958 kommer der for alvor fremgang, det er velfærdsstatens grund, der bliver lagt der. Der kommer for alvor gang i omlægning af produktionsvirksomhederne, der rationaliseres, og der sker for alvor udbygning af velfærdsinstitutionerne, hvilket muliggør at kvinderne over en bred kam kommer på arbejdsmarkedet og dermed kan tjene deres egne penge.

Vi hører og ser, hvordan det er at vokse op i København. Der opføres børnehaver, bygges nye skoler. Der er udfordringer i forhold sundhedstilstanden blandt børn i der overbefolkede bydele. Der indføres skolelægeundersøgelser, skoletandpleje og polio vaccination efter polioepidemien omkring 1952/54.

Børnene oplever mange forandringer i løbet af deres skoletid. Jeg trækker frem en omtale af en nyt ordensreglement fra 1952, som forbød fysisk afstraffelse af børn i skolen. I virkelighedens verden blev fysisk afstraffelse, såsom lussinger, trækken i håret og i kæberne allerede forbudt med Skoleloven af 1814, men det er en anden historie.

USA's indflydelse efter krigsafslutningen i 1945 indskrænker sig ikke kun til erhvervsudviklingen i forbindelse med Marshall-hjælpen. Ungdomskulturen i USA har vind i sejlene, og den breder sig til Vesteuropa og dermed også til Danmark og især til en start København. Der opstår ungdomsklubber, der udkommer ungdomsblade, film i biografen og dansehaller med den nye musik. Velstanden breder sig, også dem med få penge kunne fornøje sig.

Det er ikke kun krigsgenerationen, der udgør en voksende andel af Københavns samlede befolkning. Antallet af ældre over 65 år steg med 25% i løbet af 1950'erne. De giver nye udfordringer. "De gamles by" bliver udvidet. En vigtig socialpolitisk milepæl blev sat i 1956: Loven om folkepension blev vedtaget. Den er en ret for alle. Der bliver også sat ind i forhold til de ældres sundhedstilstand. Ældreforsorgen skiftede fra opbevaring til, at der også bliver satset på genoptræning.

Et afsnit handler om amatørfotografiet. Det er almindeligt, at der rundt i familierne bliver anskaffet fotografiapparat. Alle fotograferede og alle og alt bliver fotograferet. Det kan forfatterne til dette værk være taknemmelige for. De mange fotos udvider fortællingen om København i 1950'erne.

Den stigende velstand, kvindernes indtog på arbejdsmarkedet giver forretningslivet nye muligheder. De gamle stormagasiner og de nytilkomne moderniserede og henvender sig til nye kunder. Det eksklusive i stormagasiner bliver båret ud, og ind kommer de almindelige mennesker. Det bliver starten på en forbrugsfest og den forsætter ind i det kommende årti. Især stormagasinerne fejrede årtiderne; juleudstillinger, fastelavn. Pinsen bliver fejret med udflugter ud i "det grønne".

Kunsten har også sit eget kapitel. Det er i kunsten, de første nye tanker og tendenser kommer til udtryk. Den traditionelle kunst bliver udfordret allerede først i 1950'erne. Der bliver malet på husgavlene. Skrot bliver til kunstværker. Med Stig Lommer og ABC-teateret opstod revyerne igen, og også Dirch Passer og Kjeld Petersen bliver kendte i denne periode.

Bogen slutter med familien over alle familier. Kernefamilie nr. 1 – Den kongelige Familie. Kongen og Dronningen lægger grunden til en ny linje: børnene skulle have en så almindelig tilværelse som muligt: prinsesserne går i almindelig skole, går til spejder, bliver konfirmeret og får videregående uddannelser. Kongefamilien deltager i årets begivenheder, det kunne fx være Svenskelandskampen. Grundlovsændringen i 1953 indfører kvindelig arvefølge, hvilket betyder at kronprinsesse Margrethe formelt bliver tronfølger, da hun i 1958 fylder 18 år.

Vi bliver med bogen præsenteret for første bind i – siger forlaget – en storslået serie af flotte fotobøger, der fortæller Københavns historie årti for årti. Jeg kan føje til, at jeg synes, der er gjort en meget flot begyndelse. Bogen handler om København, men den udvikling der her sker, breder sig til resten af Danmark, derfor kan den sagtens læses "vest for Valby bakke".

Med i omtalen af bogen skal der også med, at den er tilegnet Charlotte S. H. Jensen. Hun var en foregangskvinde inden for digital tilgængeliggørelse af kulturarven. Hendes kreativitet i forhold til kulturarven er på allerbedste måde blevet synlig i nærværende bog.

Skulle man som læser have lyst til at se flere billeder fra perioden, kan man på hjemmesiden www.kbh billeder.dk (<http://www.kbh billeder.dk>) se en samling på over 100.000 fra 1950'erne.

[Historie-online.dk, den 20. november 2019]

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/rudersdal-i-danmarkshistorien>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

ROSKILDES GULDALDER

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/roskildes-guldalder>)

HARDSYSSELS ÅRBOG 2014

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/hardsyssels-aarvog-2014>)

LILLE DU

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/lille-du>)

Kød Flæsk og Paalæg

Tre pensionerede slagtere hjælper med ny forretning i Den Gamle By

(<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/udstillinger-3-3/koed-flaesk-og-paalæg>)